

Afwegingskader Covid19

Inleiding

De programmadirectie wil consistente advisering waarborgen door gebruik van een afwegingskader waarin de effecten van diverse maatregelen op een systematische manier in kaart worden gebracht.

De uitbraakfase van de epidemie is achter de rug. De epidemie bevindt zich momenteel in de overgangsfase. In de overgangsfase zal de maatschappelijke impact van maatregelen meer op de voorgrond treden. Het afwegingskader bouwt in belangrijke mate voort op de systematiek die eerder is gehanteerd in de crisisstructuur.

Effectentabellen

Om de verschillende effecten van de verschillende maatregelen consistent in kaart te brengen zal gebruik worden gemaakt van effectentabellen. De effectentabel bevat een inschatting het effect van een maatregel op verschillende indicatoren. De indicatoren zijn onderverdeeld in sub-indicatoren. De effecten kunnen in kaart worden gebracht voor zowel het terugdraaien of afschalen van maatregelen als het treffen van nieuwe maatregelen.

Onderstaand zijn de tabellen weergegeven. Er wordt onderscheid gemaakt tussen indicatoren die betrekking hebben op (1) het effect van een maatregel op het verspreidingsrisico en (2) de maatschappelijke impact van een maatregel.

De effecten van de maatregelen zullen aan de hand van de verschillende (sub)indicatoren worden gewogen op een schaal van -2 (negatief) tot 2 (positief).

Groot negatief effect	- 2
Beperkt negatief effect	- 1
Geen of verwaarloosbaar effect	0
Beperkt positief effect	1
Groot positief effect	2

Inschaling is nodig om verschillende grootheden te kunnen vergelijken. De subindicatoren worden op basis van dezelfde systematiek gewogen.

In de kolom toelichting kunnen additionele overwegingen worden weergegeven. Voor nu is in de toelichting een uitleg bij de verschillende indicatoren opgenomen.

Tabel – Beheersing van het virus

Indicator	Sub-indicator	Score	Toelichting
Aantal besmettingen	Contactmomenten		Leidt de maatregel tot een toename in het aantal contactmomenten waarbij besmetting kan plaatsvinden?
	Binnen of buiten		Zorgt de maatregel potentieel voor samenscholing in (kleine) afgesloten ruimtes? Of heeft het betrekking op activiteiten in de buitenlucht?
	Lokaal, regionaal of landelijk		Leidt de maatregel tot regionale of landelijke contacten? Is er een groot risico dat besmetting in de ene regio ook zal leiden tot besmetting in een andere regio's?
	Totaal		
Gevaar na	Leeftijd		Leidt de maatregel tot besmettingen bij

besmetting	Onderliggende aandoeningen		<i>Nederlanders met een hoge leeftijd?</i> <i>Leidt de maatregel tot besmettingen bij Nederlanders met onderliggende aandoeningen die het risico op ernstig ziekteverloop vergroten?</i>
	Totaal		
Beslag op schaarse ruimte	Beslag op OV		<i>Heeft de maatregel tot gevolg dat de drukte in het ov toeneemt? Gaat het om plekbelasting tijdens de spits? Gaat het om regionale bewegingen of alleen lokaal?</i>
	Beslag op publieke ruimte		<i>Heeft de maatregel tot gevolg dat de druk op de publieke ruimte toeneemt (denk aan parken, pleinen en stadscentra)?</i>
	Totaal		
Verwachte naleving	Draagvlak samenleving		<i>Is er draagvlak voor de maatregel in de samenleving? Wat is de inschatting van de bereidwilligheid om de maatregel na te leven?</i>
	Handhaafbaarheid		<i>Is de maatregel handhaafbaar? Legt de maatregel een grootbeslag op handhavers?</i>
	Uitlegbaarheid		<i>Is de maatregel eenvoudig te begrijpen en na te leven?</i>
	Totaal		
Totaal			

Tabel - Maatschappelijke impact

Indicator	Sub-indicator	Score	Toelichting
Economie korte termijn	Werkgelegenheid		<i>Wat is het effect op het gewerkt aantal uren? Wat is de impact op de activiteit van sectoren (en in hoeverre is daar thuiswerk mogelijk)?</i>
	Faillissementen		<i>Wat is het effect op een sector? Hoe staat het per sector met de verwachtingen, en liquiditeit/solvabiliteit?</i>
	Beschikbaar inkomen		<i>Wat is het effect op het besteedbaar inkomen? In hoeverre is er substitutie tussen sociale maatregelen en het loon. Vergroot de maatregel ongelijkheid?</i>
	Overheidsfinanciën		<i>Wat is het (eerste orde) effect op de overheidsuitgaven en -inkomsten? Wat zijn geschatte secundaire effecten?</i>
	Financiële stabiliteit		<i>Wat is het effect per sector, en hoe groot is de exposure van Nederlandse banken?</i>
	Totaal		
Economie lange termijn	Waardenketens		<i>Wat is het effect van de maatregel op waardeketens? Heeft het een effect op bedrijven die een grote mate van centraliteit kennen? Is dit permanent?</i>
	Menselijk kapitaal		<i>Vergroot de maatregel menselijk kapitaal? In hoeverre is er sprake van langdurige inactiviteit? In hoeverre is training mogelijk/nuttig?</i>
	Totaal		
Fysieke gezondheid	Zorgverlening		<i>Wat is het effect van de maatregel op de reguliere zorg? Neemt zorgmijding toe of af?</i>
	Levensstijl		<i>Wat is het effect van de maatregel op levensstijl (denk aan: weinig beweging, alcohol, roken etc.)?</i>
	Totaal		
Mentale gezondheid en samenleving	Psychische klachten (o.a. eenzaamheid en stress)		<i>Heeft de maatregel een effect op psychische klachten denk aan: angst- en stemmingsstoornissen, eenzaamheid, stress, verloren regie op leven)?</i>
	Sociale cohesie		<i>Leidt de maatregel tot buitensporige</i>

	Totaal		
Totaal			

Staafdiagram

PM

Afwegingskwadrant

Tot slot kunnen de uitkomsten van maatregelen wordt geplote in aan afwegingskwadrant. In het afwegingskwadrant zijn de effecten op enerzijds het verspreidingsrisico en anderzijds de maatschappelijke impact geaggregeerd. Door de maatregelen te plotten in het kwadrant wordt duidelijk wat de impact is van een maatregel.

Er zijn vier mogelijke uitkomsten:

1. Hoog verspreidingsrisico en geringe positieve maatschappelijke impact → Indiceert dat het op dat moment ongewenst is om deze maatregel te treffen.
2. Laag verspreidingsrisico en geringe positieve maatschappelijke impact → Indiceert dat het mogelijk is om de maatregel te treffen, maar dat het vanuit maatschappelijk oogpunt niet prangend is.
3. Hoog verspreidingsrisico en grote positieve maatschappelijke impact → Indiceert dat een zorgvuldige afweging gewenst is: er is een aanzienlijke risico op verspreiding van het virus, maar de maatschappelijke kosten lopen op als de maatregel niet wordt getroffen.
4. Laag verspreidingsrisico en grote positieve maatschappelijke impact → Indiceert dat er een goede reden is om de maatregel met urgentie te treffen: het risico op verspreiding is gering en de positieve maatschappelijke impact is groot.

Figuur - Afwegingskwadrant

